

PLAN VAN AANPAK KERNENFOTO'S

Inhoudsopgave

1. Introductie	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Accorderen en bijstellen	2
2.3. Toelichting op de opbouw van het plan	2
2. Opdracht	3
2.1. Projectomgeving	3
2.2. Doelstelling project	4
2.3. Opdrachtformulering	4
2.4. Fasering en op te leveren resultaten	4
2.5. Eisen en beperkingen	6
2.6. Cruciale succesfactoren	7
3. Aanpak	8
4. Projectinrichting en voorwaarden	12
4.1. Bemensing	12
4.2. Uren en financiering	14
4.3. Informatie	14
4.4. Projectstart	15

Def. versie tbv. Stuurgroep Agenda 2020 (27-11-13)

1. Introductie

In dit plan van aanpak wordt (de hoofdlijn van) het proces beschreven dat via het maken van lokale “kernenfoto’s” tot een afgestemde regionale woonagenda voor de Achterhoek. Binnen het uit te voeren project worden aanvullende projectdocumenten ontwikkeld voor de afzonderlijke stappen. In de regionale woonagenda wordt de visie op en de aanpak van de kwalitatieve en kwantitatieve woonbehoefte voor de periode 2015-2025 in beeld gebracht. Uitgangspunt daarbij vormen enerzijds de regionale woonvisie Achterhoek, de regionale structuurvisie Achterhoek ¹, de uitkomsten uit het Woonwensen- en leefbaarheidonderzoek (AWLO; 2012), de Statenbrief “Gelderse woningmarkt en provinciaal beleid” (juni 2013), de Woonmonitor 2013 (oktober 2013), de Atlas van de Voorzieningen (oktober 2013) en de prognosecijfers van de Provincie Gelderland (december 2013) en anderzijds de kwaliteiten en kansen, die zich lokaal en regionaal (kunnen) voordoen.

1.1. Aanleiding

In 2011 is een Regionale Woonvisie vastgesteld door de Achterhoekse gemeenteraden. In 2013 heeft een evaluatie plaatsgevonden, die onder meer heeft geleid tot een voornemen om de 21 hoofdkernen in de regio “in kaart te brengen”. Er is een plan van aanpak opgesteld voor het maken van deze zogenaamde “kernenfoto’s”. De gemeenteraden hebben groen licht gegeven voor deze stap voorwaarts. De gemeente Doetinchem behandelt het voorstel in november.

1.2. Accorderen en bijstellen

Formeel opdrachtgever is de Stuurgroep Achterhoek 2020, die de uitvoering neerlegt bij de Werkplaats Vitale Leefomgeving. De Werkplaats accordeert het voorstel in de wetenschap, dat er draagvlak bestaat voor de uitvoering ervan en mandateert de Stuurgroep Regiovisie Wonen voor de uitvoering. In laatstgenoemde stuurgroep zijn de deelnemende zeven gemeenten en vijf woningcorporaties, alsmede de Provincie Gelderland vertegenwoordigd. Bijstelling van het plan vindt plaats door de Stuurgroep Regiovisie Wonen, gehoord hebbende de Werkplaats Vitale Leefomgeving. Wezenlijke bijstellingen worden ter kennis gebracht aan de Stuurgroep Achterhoek 2020.

Nadat is ingestemd, wordt het document aangeboden aan de Colleges van B&W en de MT’s van de gemeenten en de corporaties. Op welke wijze vervolgens intern geacteerd wordt (bv. informeren raad) is een aangelegenheid van de betreffende organisatie. De benodigde “handjes” binnen de gemeenten worden vooral in de ambtelijke lijn georganiseerd, veelal op initiatief van de beleidsmedewerker volkshuisvesting.

Na de gemeenteraadsverkiezingen wordt met de Colleges c.q. de portefeuillehouders ROV afstemming plaats over de stand van zaken in het project en de nog te realiseren stappen. Dit gebeurt aan de hand van een document, dat in de Stuurgroep Regiovisie Wonen wordt vastgesteld. Uitgangspunt van het project kernenfoto’s is dat het gehele project, zoals is beschreven in dit plan van aanpak, gerealiseerd wordt.

¹ Deze is in 2012 in de Achterhoekse gemeenteraden vastgesteld en geldt als een belangrijke richtingwijzer voor de toekomst.

Het eindresultaat wordt opgesteld door de Stuurgroep Regiovisie Wonen en vervolgens voor besluitvorming aangeboden aan de Werkplaats Vitale Leefomgeving en uiteindelijk aan de Stuurgroep Achterhoek 2020. Het vastgestelde resultaat wordt vervolgens voorgelegd aan de Colleges van B&W en de corporatiebesturen. Via de Colleges van B&W wordt het eindresultaat uiteindelijk voor finale besluitvorming aan de gemeenteraden voorgelegd. Daarna wordt het vastgestelde document (in het kader van de Regionale Woonagenda 2015-2025) aangeboden aan de Provincie Gelderland.

2. Opdracht

Onder leiding van een projectleider en in nauwe samenspraak met een regionale projectgroep worden voor de 21 (hoofd)kernen in de Achterhoek zogenaamde ‘kernenfoto’s gemaakt. Hiermee beogen we het verkrijgen van een integraal beeld van de huidige situatie op het gebied van wonen en aanverwante terreinen in elk van de 21 hoofdkernen met de ontwikkeling daarin in de komende tien jaar.

Nadat de foto’s zijn gemaakt en bediscussieerd op lokaal niveau worden de bevindingen op regionaal niveau verzameld en met de drie O’s (overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties) besproken. We constateren dan naar verwachting twee soorten acties: lokale acties en regionale (samenwerkings)acties. Deze acties leveren input voor de regionale woonagenda 2015-2025. De resultaten worden voorgelegd aan de Werkplaats Vitale Leefomgeving en de Stuurgroep Agenda 2020, aan de besturen van de woningcorporaties en aan de raden van de Achterhoekse gemeenten.

2.1. Projectomgeving

a. Geografisch:

Het project heeft betrekking op de volgende 21 kernen:

Gemeente Aalten: Aalten, Dinxperlo,

Gemeente Berkelland: Borculo, Neede, Ruurlo, Eibergen,

Gemeente Bronckhorst: Hengelo Gld., Vorden, Zelhem, Steenderen,

Gemeente Doetinchem: Doetinchem (onderverdeeld in 8 CBS-wijken), Gaanderen, Wehl,

Gemeente Oost Gelre: Lichtenvoorde, Groenlo,

Gemeente Oude IJsselstreek: Uft, Gendringen, Varsseveld, Silvolde, Terborg en

Gemeente Winterswijk: Winterswijk (onderverdeeld in 5 CBS-wijken).

b. Inhoudelijk:

Bij het maken van de kernenfoto worden de volgende aspecten belicht: wonen, leefbaarheid, zorg, voorzieningen (die een relatie hebben met wonen) en de openbare ruimte in samenhang aan bod. Ook wordt gekeken naar mobiliteit, met name waar het gaat om de bereikbaarheid van de voorzieningen.

Parallel aan het traject van de kernenfoto’s wordt een traject ontwikkeld in het kader van de Transitieatlas, waarbij de focus ligt op het primair onderwijs. Tevens is er sprake van een project in het kader van het experimenteerprogramma van BZK, uitgevoerd door Platform 31, waarin de focus ligt op wonen en zorg. Er wordt actief verbinding gezocht met beide parallele trajecten, waarbij data en conclusies ‘ingetankt’ worden in de kernenfoto’s. Beide parallele trajecten worden (ook) uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de Werkplaats Vitale Leefomgeving, die zorgdraagt voor onderlinge afstemming.

2.2. Doelstelling project

Het project heeft ten doel inzicht te verschaffen in de kwantitatieve en kwalitatieve vraag naar bestaande en extra woningen voor de komende tien jaar (2015-2025). Op regionaal niveau is er vanuit het AWLO een beeld van de kwalitatieve vraag, maar niet helder is hoe die vraag op regionaal niveau en op kernniveau gerealiseerd kan worden. Uit de Woningmarktmonitor 2013 blijkt dat er sprake is van een mismatch als we kijken naar het kwalitatieve deel van de huidige plancapaciteit (o.a. teveel dure koop in de plannen). Het doel van dit project is het bundelen van kennis over wonen en direct daaraan verbonden terreinen in de 21 (hoofd)kernen van de Achterhoek. In beeld gebracht dient te worden welke kansen en projecten er de komende tien jaar aan de orde zijn en voor welke dilemma's een oplossing gevonden dient te worden. Het project levert uiteindelijk eind 2014 input op voor de regionale woonagenda. Verderop in dit plan worden de op te leveren (deel)producten in beeld gebracht, zodat duidelijk wordt wat het project in concreto gaat opleveren.

2.3. Opdrachtformulering

Verzamel data over wonen en direct daaraan verbonden terreinen voor alle 21 (hoofd)kernen, voer gesprekken en beleg bijeenkomsten. Deze activiteiten moeten leiden tot een overzicht van de kwalitatieve vraag, de kansen en de projecten, die de komende tien jaar op de regionale woonagenda geplaatst moeten worden.

2.4. Fasering en op te leveren resultaten

Per (sub)fase worden de volgende resultaten opgeleverd:

FASE 1a: Het eerste resultaat betreft een (vergelijkbaar) factsheet met data per kern, op basis waarvan keuzes gemaakt kunnen worden op het gebied van wonen en een aantal daarmee direct samenhangende terreinen, zoals leefbaarheid, zorg, voorzieningen en openbare ruimte.

FASE 1c: Het tweede resultaat is een analyse van kansen, bedreigingen, sterke en zwakke punten voor elke van de 21 kernen (SWOT).

FASE 2: Het derde resultaat is een kaart, waarop de locaties ingekleurd zijn, die aandacht behoeven, waar nu of op termijn iets aan de hand is etc.

FASE 2: Het vierde resultaat is een kaart, met daarop ingekleurd de concrete projecten, locaties met mogelijkheden en acties die in de kern kunnen / moeten plaatsvinden, de zogenaamde kansenkaart.

FASE 3: De resultaten 1 t/m 4 worden gebundeld.

FASE 5: Het vijfde resultaat is een regionale woonagenda voor de periode 2015 t/m 2025, die tot stand komt op basis van enerzijds bouwstenen uit de (evaluatie van de) huidige regionale woonvisie, nieuwe ontwikkelingen en inzichten (o.a. uit de woonmonitor) en input vanuit de resultaten 1 t/m 4.

Op de volgende bladzijde wordt het proces in hoofdstappen weergegeven met daarbij de periode waarin het onderdeel aan bod komt, de resultaten en de betrokkenen. In hoofdstuk 3 wordt dit verder uitgewerkt en verfijnd.

PERIODE	FASE EN ONDERDEEL	RESULTAAT	BETROKKENEN
JUNI T/M NOVEMBER 2013	0. DRAAGVLAK ORGANISEREN	besluit GO en financiering rond	regiegroep / stuurgroep regiovisie wonen / werkplaats VL / stuurgroep Agenda 2020
DECEMBER 2013 T/M JANUARI 2014	1A. DATA VERZAMELEN	factsheet per kern / concept kaart met projecten en kansen	lokale werkgroepen / bureau voor dataverwerking
JANUARI T/M MAART 2014	1B. GESPREKKEN VOEREN	dilemma's en input voor de SWOT-analyse in beeld	lokale werkgroepen met maatschappelijke organi- saties en ondernemers
FEBRUARI T/M MAART 2014	1C. SWOT-ANALYSE MAKEN	concept SWOT	lokale werkgroepen
MAART T/M JULI 2014	2. SWOT TOETSEN EN DILEMMA'S BESPREKEN	kaart met projecten en kansen / SWOT analyse	lokale werkgroepen / vertegenwoordigers van de 3 O's
JULI T/M SEPTEMBER 2014	3. BUNDELEN	factsheets + SWOT analyses + kaarten van alle 21 kernen	regionale projectgroep
OKTOBER T/M NOVEMBER 2014	4. REGIONALE DISCUSSIES	commitment en draagvlak / keuzes mbt. de dilemma's	regionale projectgroep / vertegenwoordigers van de 3 O's
DECEMBER 2014	5. REGIONALE WOONAGENDA	input voor de regionale woonagenda	gemeenten, stuurgroep achterhoek 2020, provincie

2.5. Eisen en beperkingen

Vanuit de Agenda 2020 werken de drie O's (overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties) in de Achterhoek samen aan (onder meer) het realiseren van een betaalbare en vitale woon- en leefomgeving, waar bewoners zelf keuzes kunnen maken en regie kunnen voeren over hun eigen leven. Daarvoor dienen o.a. voorzieningen op het gebied van zorg, welzijn, cultuur en onderwijs bereikbaar te zijn voor een ieder die daarvan gebruik wil maken. Om deze in beeld te brengen en de discussie voor het behoud van deze voorzieningen aan te gaan is in het Regiocontract een project daarvoor opgenomen. Deze "Atlas van de Voorzieningen" vormt belangrijke input voor de kernenfoto's. Van belang is dat de data in de Atlas voldoende betrouwbaar zijn. Gedurende het traject wordt op ambtelijk niveau afgestemd over onder meer het benutten van de data uit de Atlas van de Voorzieningen.

Het project van de kernenfoto's past volledig binnen de doelstellingen van de Agenda 2020 in het algemeen en die van de Werkplaats Vitale Leefomgeving in het bijzonder. Gedurende het project wordt de verbinding met deze werkplaats vorm en inhoud gegeven. De voortgang wordt primair bewaakt door de gemandateerd uitvoerder, de stuurgroep Regiovisie Wonen, waarin de leden van PoHo ROV, de gedeputeerde en de corporatiebestuurders zitting hebben. Ook wordt verbinding gezocht met andere werkplaatsen en PoHo's, waar dit relevant is (bv. Fieldlab Zorg, Mobiliteit).

Het plan van aanpak en de tussenrapportages worden geagendeerd in de Werkplaats Vitale Leefomgeving. Op deze manier kan vanuit de drie O's worden meegekeken en kunnen aanwijzingen worden gegeven, die uiteindelijk moeten leiden tot een (regionaal) breed gedragen woonagenda voor het komende decennium.

Uitgangspunt is om het aantal betrokkenen bij de uitvoering in de lokale werkgroepen beperkt te houden. Dit is een voorwaarde voor het slagen van het traject; het delen van informatie tussen gemeenten en organisaties zoals corporaties en zorginstellingen vraagt om een veilige omgeving, waar keuzes gemaakt kunnen worden over de wijze waarin de informatie "buiten" gedeeld kan worden. Nadat de data zijn verzameld en geordend wordt in een veel breder verband het gesprek aangegaan met de drie O's, waarin dilemma's en keuzes worden besproken. Dit gebeurt in eerste instantie lokaal (in de 21 kernen) en vervolgens ook regionaal.

In de regionale woonvisie en in de regionale structuurvisie wordt gesproken over een beperkt aantal (hoofd)kernen, waarin de ruimtelijke ontwikkelingen geconcentreerd dienen te worden. Elk van deze kernen is weer anders. Hoe ze zijn ontstaan, hoe ze eruit zien, wat ontwikkelingsmogelijkheden zijn. Via het maken van een zogenaamde 'kernenfoto' krijgen we zicht op de kwaliteiten en tekortkomingen van elk van deze hoofdkernen. De corporaties hebben al aangegeven, dat zij niet (kunnen) investeren in alle grote kernen. Een zelfde discussie speelt bij de zorginstellingen en binnen het onderwijs. De verwachting is gerechtvaardigd dat er nog verdere keuzes gemaakt dienen te worden om deze lijst van 21 hoofdkernen verder te verkleinen c.q. te clusteren. Dit heeft vervolgens weer gevolgen voor de inrichting van de mobiliteitsvraagstukken.

Door te werken met een eenduidige aanpak en format wordt uniformiteit bereikt en door het

hanteren van dezelfde databestanden wordt de objectiviteit gewaarborgd. Dit laatste wordt mede bereikt doordat een 'deskundige derde' het proces inhoudelijk begeleidt.

2.6. Cruciale succesfactoren

Een eerste en absoluut fundamentele voorwaarde voor succes vormt het commitment vanuit de betrokken organisaties, i.c. gemeenten, corporaties en relevante (zorg)organisaties om menskracht beschikbaar te stellen. Daarom is vóór vaststelling van het plan van aanpak gecheckt of de gevraagde medewerking geleverd kan worden en of er sprake is van voldoende gevoel van urgentie. Voor de bemensing van de werkgroepen is het van belang dat die mensen voldoende integraal kunnen denken.

Teneinde de uniformiteit tussen de kernenfoto's te waarborgen is er periodiek, eens per 3 weken, overleg met de 'trekkers' van de werkgroepen. Hierbij worden ervaringen, knelpunten etc. uitgewisseld en afspraken over de presentaties van de kernenfoto verder geconcretiseerd. Samen met de projectleider en de ondersteuners zorgt deze projectgroep voor de verbinding tussen lokaal en regionaal en levert zij voortgangsrapportages op ten behoeve van de Stuurgroep Regiovisie Wonen en de Werkplaats Vitale Leefomgeving. Ook wordt de relatie met de parallelle trajecten op het gebied van primair onderwijs en zorg bewaakt.

De Regionale Woonagenda dient een gedragen product te zijn van de betrokken partijen, die zich met elkaar verbonden voelen en in partnerschap willen samenwerken. De agenda vormt de basis voor het maken van wederzijdse prestatieafspraken tussen gemeenten en corporaties. Het proces rond de samenstelling van de kernenfoto's moet uitmonden in een meer integrale samenwerking op lokaal niveau, zodat de juiste keuzes rond (investeringen in) projecten worden gemaakt. Voor corporaties is het nuttiger om te investeren in een kern, waar de voorzieningen op peil blijven, de leefbaarheid op niveau blijft en er geen verloedering plaatsvindt door bv. leegstaande winkels of ander vastgoed. Samen de juiste keuzes maken leidt tot een breder (maatschappelijk) draagvlak, zeker ook als die keuzes gezamenlijk gecommuniceerd en verantwoord worden. We spitten als het ware een steek dieper, door de regionale visie en de lokale kansen en projecten met elkaar te verbinden.

De gezamenlijke aanpak levert een grotere legitimiteit op voor de uit te voeren plannen, lokaal en regionaal, en de daarvoor in te zetten middelen. Tevens leidt de aanpak tot een grotere en gezamenlijke betrokkenheid vanuit de drie O's.

3. Aanpak

Hoewel we op de uiteindelijke kernfoto soms concrete locaties in beeld zullen brengen, gaat het primair niet om details, maar is de aanpak bedoeld om te komen tot een visie, een overzicht, een agenda voor de langere termijn en voor de 21 (hoofd)kernen in de Achterhoek samen. De uitwerking van deze hoofdlijnen volgt later. Dat kan in een vorm van een lokale aanpak of een gezamenlijke aanpak, afhankelijk van de thematiek. Uitgangspunt bij de toekomstige uitvoering is om lokaal te doen wat *kan* en regionaal wat *moet*.

De nadruk ligt op ontwikkelingen die we willen stimuleren en versterken. We sluiten vooralsnog geen ontwikkelingen, kernen of functies uit. Goede ideeën of nieuwe kansen in de toekomst voegen we toe.

De kernfoto's bevatten (in de vorm van factsheets, kaarten en analyses) onder meer de volgende informatie:

- leegstand in woningen (huur en koop), winkels en ander vastgoed en lege plekken in de kern
- verwachte vraaguitval in de komende 10 jaar (incl. scholen, kerken, retail etc.)
- buurten met sociaal-economische problematieken (werkloosheid/participatiewet/schuld-sanering/lage inkomens etc.)
- ontwikkelingen op het gebied van (wonen en) zorg
- geplande projecten: nieuwbouw, renovatie, verduurzaming etc.
- SWOT-analyse van de kern
- divers kaartmateriaal, zoals de Woonmonitorkaarten 2013 (provincie), bevolkingsontwikkeling per kern, kaart met relevante voorzieningen, leefbaarheidskenmerken per buurt (LEMON), geplande ontwikkelingen, etc.
- een kansenkaart, waarop de ontwikkelingen, ideeën en plannen voor de komende jaren in beeld worden gebracht.

Om de eenduidigheid te borgen wordt een apart projectdocument ontwikkeld, waarin exact wordt benoemd op welke wijze data worden benut en uit welke bronnen deze worden opgehaald. De regionaal beschikbare data worden voor de 21 kernen centraal verwerkt in een factsheet. Dit scheelt werk voor de lokale werkgroepen en vergroot de eenduidigheid.

Op basis van deze informatie worden lokaal eerst met relevante partijen de dilemma's geformuleerd en bediscussieerd. Omdat de uiteindelijke vertaling c.q. uitvoering van het nieuwe beleid vooral 'van onderop' moet plaatsvinden, is ook de betrokkenheid van bewoners belangrijk. Na vaststelling van dit plan zal dit onderdeel, in samenspraak met de aan te trekken 'deskundige derde' nader worden uitgewerkt in een apart projectdocument.

Het eindresultaat wordt vervolgens door de lokale werkgroep op een uniforme wijze weergegeven op een 'bedreigingen en kansenkaart' per hoofdkern.

De 21 kernfoto's worden vervolgens op regionaal niveau gebundeld en besproken door de Stuurgroep Regiovisie Wonen, de Werkplaats Vitale Leefomgeving en vertegenwoordigers van de drie O's. Mogelijk kan de transitieatlas hierbij een nuttig instrument zijn.

Pilot gemeente

Er wordt in de gemeente Aalten enkele weken eerder gestart dan in de andere gemeenten. Zo kan geleerd worden van de ervaringen.

Fase 1 Voorbereiding

1.a. Instellen projectgroep: juni 2013

Onder leiding van de regionaal coördinator volkshuisvesting is een ambtelijke projectgroep samengesteld met daarin twee VHV-ambtenaren vanuit de gemeenten, twee beleidsmedewerkers vanuit de corporaties, een beleidsambtenaar vanuit de provincie. Deze projectgroep begeleidt het totale project t/m de procesevaluatie. De projectgroep bewaakt het proces en bundelt de uitkomsten van de (discussies over de) kernenfoto's per gemeente en op regioniveau. Op de aangegeven momenten zorgt de groep voor terugkoppeling naar de gemeenten (via het PoHo ROV), de Stuurgroep Regiovisie Wonen en de werkplaats Vitale Leefomgeving.

Voor de inhoudelijke begeleiding van het maken van de kernenfoto's (m.n. de bespreking van dilemma's lokaal) en de bundeling en discussies met de drie O's op regionaal niveau, alsmede voor het verder inkleuren van de regionale woonagenda wordt gebruik gemaakt van externe deskundigheid.

1.b. Draagvlak verbreden: juli/oktober 2013

Via de ambtenaren volkshuisvesting wordt per gemeente nagegaan welke stappen nuttig en nodig zijn om het interne draagvlak voor de voorgestane aanpak te verbreden. Via agendering in diverse gremia wordt informatie verstrekt over het project en worden 'aanwijzingen' opgetekend, die in het uiteindelijke plan van aanpak verwerkt worden.

1.c. Vaststellen plan van aanpak: november 2013

Het plan van aanpak wordt vastgesteld door de Stuurgroep Regiovisie Wonen op voorstel van de Regiegroep (voorzitter ACo, voorzitter PoHo ROV en provincie). Vervolgens wordt het plan van aanpak geagendeerd voor de Werkplaats Vitale Leefomgeving (13 november) ter verkrijging van groen licht. Via deze lijn komt het document uiteindelijk ook bij de Stuurgroep Agenda 2020 aan de orde.

Na de besluitvorming wordt per gemeente bepaald op welke wijze het college, het MT en desgewenst de raad geïnformeerd worden over dit plan van aanpak.

1.d. Opzetten van de projectorganisatie: november/december 2013

Nadat besluitvorming heeft plaatsgevonden over het plan van aanpak wordt een formele projectorganisatie opgezet waarbij de projectgroep de lead heeft en de lokale werkgroepen onderdeel uitmaken van de projectstructuur.

1.e. Instellen lokale werkgroepen: december 2013

Per gemeente en per kern² wordt onder regie van de gemeente een werkgroep gevormd, waarin de corporaties participeren en waarin (tenminste) de terreinen Wonen, RO, Welzijn en Zorg vertegenwoordigd zijn. In elk geval neemt in de werkgroep steeds een vertegenwoordiger vanuit de lokale corporatie zitting. De lokale werkgroepen worden per gemeente gecoördineerd door de ambtenaar volkshuisvesting of een andere daartoe aangewezen collega. Zij worden procesmatig ondersteund door de projectleider.³

² Voor de grote kernen Doetinchem en Winterswijk kan gekozen worden voor (deel)kernenfoto's voor verschillende delen van de kern. Het is zinvol om de discussies hierover wel lokaal te voeren.

³ Gemeenten kunnen besluiten een ruimere opdracht te formuleren voor de lokale werkgroep, mits de informatie die we regionaal willen gebruiken uniform en volledig is. Ook kunnen gemeenten besluiten een eigen proces op te zetten gericht op de kleine kernen (i.c. kernen die niet tot de 21 hoofdkernen behoren). Dit valt echter buiten de scope van dit plan van aanpak.

Fase 2 Uitvoering

2.a. Verzamelen en verwerken van data: december 2013/januari 2014

De gemeentelijke werkgroepen verzamelen de benodigde data, zoals aangegeven in het format voor de kernenfoto. Een deel van de dataverzameling kan op regionaal niveau worden georganiseerd door inschaling van een deskundige op het gebied van dataverwerking. In een nog te ontwikkelen document wordt per onderdeel aangegeven welke data hierbij gebruikt dienen te worden.

Basis voor kernenfoto

1. data voorzieningen, sociaal economische informatie (bron: Atlas van de Voorzieningen)
2. bevolkingsprognoses (bronnen: woonmonitor, provincie Gld)
3. data Woonmonitor 2013 (bron: eigen bestanden per hoofdkern tbv woonmonitor; kaarten: provincie Gld)
4. data duurzaamheid (bron: stichting ADV)
5. data Leefbaarheidonderzoek (Lemon) per buurt hoofdkern (bron: AWLO)
6. data leegstand woningen en bedrijven (bronnen: woonmonitor 2013/bedrijvenregister leegstandswet)
7. data geplande woningbouw (bron: planningslijst 2013)
8. data geplande overige ontwikkelingen (bronnen: bestemmingsplannen/visies/sociaal domein)
9. data kwaliteit fysieke leefomgeving (bron: ongevallencijfers/schademeldingen/onderhouds-planning etc.)
10. data sociaal (bronnen: UWV/sociale dienst/werkgelegenheidetc)
11. data Demowijzer (onderling vergelijken van gebieden) (bron: Rijk)
12. data woonwensen per kern (bron: AWLO)
13. data vraag en aanbod wonen en zorg (bronnen: Henk Nous i.o.v. provincie Gld., ABF)
14. data basisonderwijs (bron: Transitieatlas, Atlas van de Voorzieningen)
15. informatie retail (bron: Ruda, onderzoek Rijksbouwmeester)
16. data mobiliteit (bron: Atlas van de Voorzieningen)

2.b. (Af)maken van de kernenfoto: januari/maart 2014

De werkgroep in Aalten gaat in januari van start en de andere gemeenten starten in februari. De werkgroepen maken de 'foto' verder af en trekken (eerste) conclusies uit het verzamelde materiaal. In deze fase worden ook interviews gehouden met een aantal relevante stakeholders. Zij leveren input voor de kernenfoto en voor de conclusies en dilemma's. Hierna formuleert iedere werkgroep uitspraken over tekorten en overschotten op het gebied van wonen (en zorg) en over de gewenste kwaliteit van de woonomgeving en de voorzieningen. In deze fase wordt ook een SWOT-analyse gemaakt en worden kaarten vervaardigd.

2.c. Verzamelen van dilemma's: april 2014

Nu al het materiaal is verzameld kunnen de dilemma's worden verzameld. Dit gebeurt eerst op lokaal niveau door de (lokale) werkgroep (de externe deskundige zit hierbij) en vervolgens wordt dit materiaal gebundeld door de projectgroep. Daar wordt nagegaan welke thema's lokaal dan wel regionaal bediscussieerd dienen te worden. Deze stap wordt afgesloten met een lokale

tussenrapportage van de lokale werkgroep aan de opdrachtgever (via de Stuurgroep Regiovisie Wonen).

2.d overdracht aan nieuwe college en stuurgroep: mei/juni 2014

Lokaal en regionaal dient de overdracht van het project na de gemeenteraadsverkiezingen geregeld te worden. Lokaal worden colleges en raad geïnformeerd. De projectgroep stelt op basis van de lokale tussenrapportages een beknopte regionale tussenrapportage op. Na de gemeenteraadsverkiezingen worden de nieuwe colleges gevormd. De eerste nieuwe Stuurgroep Regiovisie Wonen kan in juni bijeen komen en richting geven aan het vervolgproces. Uitgangspunt hierbij vormt de afspraak om het ingezette traject geheel te doorlopen.

2.e. Discussiebijeenkomsten: juni/juli 2014

Er worden lokale bijeenkomsten belegd om de dilemma's en kansen te bespreken. Voor deze bijeenkomsten worden sleutelfiguren uitgenodigd die een relatie hebben met een van de dilemma's/thema's. In elk geval bestaat de uit te nodigen groep uit vertegenwoordigers van de overheid, de ondernemers en de maatschappelijke organisaties. Tevens worden bewoners uitgenodigd. Dit panel praat mee over welke projecten en ontwikkelingen kansrijk zijn en prioriteit hebben. Ook kan het panel gevraagd worden zelf projectideeën aan te dragen, waaraan zij zelf (of hun organisatie) een actieve bijdrage kunnen leveren.

2.f. Bundelen lokale opbrengsten op regionaal niveau: augustus/september 2014

Nadat de conclusies uit de discussiebijeenkomsten zijn verwerkt in de kernenfoto, ronden de lokale werkgroepen hun werkzaamheden af en rapporteren zij aan de regionale projectgroep.

De projectgroep bundelt de uitkomsten en formuleert hiermee het kwaliteits- en kwantiteitsbeleid op de thema's die in de kernenfoto aan bod komen (zie blz. 3, aanpak). Dit beleid omvat plannen voor instandhouding en/of verbetering. Hierbij dient ook gedacht te worden aan (toekomstige) sloop, binnendorpse herverkaveling, invulling van lege plekken etc. Uitgangspunt vormt hierbij de bestaande voorraad. Nieuwbouw wordt ingezet als sluitstuk bij het in balans brengen tussen kwalitatieve en kwantitatieve vraag en aanbod. Voor het in beeld brengen van bouwlocaties wordt de Gelderse Ladder voor Duurzaam Ruimtegebruik gehanteerd.

Uit de bundeling van het materiaal van de 21 kernen komen dilemma's en bespreekpunten op regionaal niveau naar voren.

2.g. Regionale discussie: oktober/november 2014

Regionale discussiebijeenkomst(en), waarin met de drie O's de dilemma's en bespreekpunten uit 2.f. aan de orde komen. De aanpak van dit procesonderdeel (wie worden hierbij betrokken, hoe en waar worden de bijeenkomsten georganiseerd, hoe wordt de discussie inhoudelijk vorm gegeven etc.) wordt in een later stadium in samenspraak met de aan te trekken inhoudelijk deskundige en in nauw overleg met de opdrachtgever vormgegeven.

2.h. Inbrengen resultaat in woonagenda: december 2014

In deze stap wordt bepaald welke elementen in de regionale woonagenda geplaatst worden en welke punten eventueel toegevoegd moeten worden aan de Agenda 2020.

2.i. Bespreking in de Stuurgroep Regiovisie Wonen: december 2014

Het is nu aan de bestuurders om keuzes te maken en besluiten te nemen m.b.t. de regionale woonagenda. Dit gebeurt in de Stuurgroep Regiovisie Wonen. Het eindresultaat wordt

gepresenteerd aan de Werkplaats Vitale Leefomgeving. Uiteindelijk gaat het resultaat naar de Stuurgroep Achterhoek 2020 en naar de gemeenteraden.

2.j. Raadsbehandeling: 1^e kwartaal 2015

Het resultaat wordt aangeboden aan de gemeenteraden. De regionale woonagenda geeft een meerjarenperspectief, dat er mede toe leidt dat heldere keuzes gemaakt worden over investeringen.

Fase 3 Evaluatie

3.a. Procesevaluatie: 1^e kwartaal 2015

Door de (regionale) projectgroep wordt een procesevaluatie uitgevoerd. Daarin worden ook de ervaringen van de lokale werkgroepen meegenomen. De projectleider rapporteert hierover aan de opdrachtgever (via de Stuurgroep Regiovisie Wonen), waarna het project wordt afgesloten.

4. Projectinrichting en voorwaarden

4.1. Bemensing

Projectleiding

Projectleider is Hans Suurmond, regionaal coördinator volkshuisvesting. De projectleider draagt er zorg voor dat de in het plan van aanpak beschreven processtappen worden doorlopen. Daarmee wordt bereikt dat er sprake is van een eenduidige aanpak van het proces. Belangrijk aspect betreft het bewaken van de voortgang van het totale proces en het benoemen/oplossen van risico's en knelpunten in het proces, zodat op de afgesproken momenten de afgesproken output opgeleverd kan worden.

De projectleider zorgt ook voor een voortdurende afstemming tussen het Wonen-spoor van de kernenfoto's en het (bredere) spoor van Achterhoek 2020. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met de Provincie Gelderland en met betrokkenen bij de Agenda 2020. Tevens zorgt hij voor het onderhouden van de contacten met de parallelle trajecten (primair onderwijs, zorg, mobiliteit), zodat op de juiste momenten de dwarsverbindingen gelegd worden. Vanuit de Werkplaats Vitale Leefomgeving is Anneke Ros speelt een belangrijke rol in traject rond zorg en Henk Jan Kok is projectleider voor het traject rond primair onderwijs. Hans Suurmond zal vanuit zijn verantwoordelijkheid voor het project kernenfoto's met beiden intensief contact onderhouden.

Procesondersteuning

De procesondersteuning wordt uitgevoerd door Janine Geerse (Regio Achterhoek) en Janneke Rutgers (onder voorbehoud van financiering). De procesondersteuning zorgt voor het uitvoeren van tal van organisatorische aspecten, het maken van verslagen en voortgangsrapportages, het bundelen van input etc. Daarnaast zal vanuit de procesondersteuning (door Janneke Rutgers) gezorgd worden voor fotomateriaal over 'parels en puinhopen' in de 21 kernen en worden (informele) gesprekken gevoerd met bewoners. Hiermee worden bewoners bereikt, die normaal niet naar bijeenkomsten komen, maar wel informatie kunnen leveren, die kleur geeft aan de te maken keuzes. Dit laatste onderdeel is van groot belang voor het project, omdat hiermee de bewoners 'aangehaakt' worden aan het project. De focus van dit plan van aanpak is vooral gericht op de samenwerking van de drie O's, terwijl bestuurders hebben aangegeven juist ook de focus van bewoners van belang te vinden. De uitvoering van dit onderdeel komt in de knel, indien er geen financiering beschikbaar komt voor de inzet van Janneke Rutgers.

Inhoudelijke ondersteuning

Voor de inhoudelijke begeleiding van het maken van de kernfoto's (m.n. de bespreking van dilemma's lokaal) en de bundeling en discussies met de drie O's op regionaal niveau, alsmede voor het verder inkleuren van de regionale woonagenda wordt gebruik gemaakt van externe deskundigheid.

De inhoudelijke begeleiding draagt zorg voor een zodanige verzameling en bespreking van data en informatie, dat de onderlinge vergelijkbaarheid gewaarborgd is. Uiteindelijk levert dit project belangrijke input op voor de regionale woonagenda. Nadat de gemeenten op lokaal niveau hun 'kernfoto's' hebben gemaakt, wordt samen met de inhoudelijke begeleiding een overzicht gemaakt van conclusies en dilemma's. Nadat deze dilemma's lokaal zijn besproken zorgt de inhoudelijke begeleider voor het bij elkaar leggen van de informatie (optelsom van de 21 kernfoto's) en het in beeld brengen van de regionale discussiepunten en dilemma's. De inhoudelijke begeleiding bereidt een regionale discussieronde voor en zit de regionale discussiebijeenkomst voor. Na deze discussiebijeenkomst maakt de inhoudelijke begeleiding een eindverslag, dat door de projectleider gebruikt kan worden om de opdrachtgever (via de Stuurgroep Regiovisie Wonen), de corporaties en de gemeenteraden te informeren over het eindresultaat van het project.

Ondersteuning mbt. dataverzameling en –bewerking

Voor een eenduidige verwerking van data (onder andere uit digitale bestanden vanuit het AWLO) is specifieke deskundigheid vereist, die ingehuurd wordt en gefinancierd kan worden uit het door de provincie toegezegde bedrag voor inhoudelijke ondersteuning (zie 4.2.).

Regionale projectgroep

Initiatiefnemers zijn de zeven Achterhoekse gemeenten, de woningcorporaties en de Provincie Gelderland, verenigd in de Stuurgroep Regiovisie Wonen. Deze partijen hebben afgesproken in partnerschap dit traject aan te willen pakken. Er is een regionale projectgroep gevormd, bestaande uit de projectleider, twee vertegenwoordigers vanuit de gemeenten, twee vanuit de woningcorporaties en één vanuit de provincie. Daaraan wordt de projectondersteuning toegevoegd. Op afroep zal de inhoudelijk deskundige derde aanschuiven. De projectgroep vergadert iedere drie weken en fungeert onder meer als klankbord voor de projectleider.

Lokale werkgroepen

Er worden lokale werkgroepen opgezet bestaande uit enkele ambtenaren vanuit de gemeente en iemand namens de corporaties. Deze werkgroepen zijn verantwoordelijk voor tijdig, volledig en eenduidig opleveren van de lokale kernfoto's. Zij zorgen (met inzet van externe ondersteuning) voor de verzameling van de data, de opstelling van een SWOT-analyse per kern, het in kaart brengen van kansen en ontwikkelingen en het bespreken van eventuele dilemma's. Zij voeren gesprekken met een aantal relevante stakeholders, waaronder in elk geval de zorgpartijen. Dit onderdeel van het proces wordt nog nader uitgewerkt in een apart projectdocument.

De lokale werkgroepen rapporteren aan de regionale projectgroep, die verantwoordelijk is voor de bundeling van de lokale kernfoto's, het in beeld brengen en bediscussiëren van de regionale dilemma's en het opstellen van een concept woonagenda.

4.2. Ureninzet en financiering

In onderstaand overzicht zijn de uren in beeld gebracht van de projectleider, de leden van de projectgroep en de leden van de gemeentelijke werkgroepen.

	Aantal	Uren	Totaal	Periode
Projectleider	1	8 p/w	688	010613-310115
Leden projectgroep	6	40	240	010613-310115
Coördinator gemeente	7	100	700	011013-310115
Verzamelen data	7	40	280	011113-310114
Leden werkgroep	7 x 6	20	840	011113-010814
Verwerken data lokaal	7	40	280	010114-010814

Deelname gemeentelijke werkgroepen:

Gemeentelijke inzet, afhankelijk van het aantal hoofdkernen, bedraagt minimaal 300 uur:

Coördinator	100
1-2 medewerkers dataverzameling	40
4-5 medewerkers per kern	120
Dataverwerker (lokaal) op tekening	40

Corporaties moeten rekening houden met minimaal 20 uur per hoofdkern waar zij bezit hebben.

Zorg-welzijn- en andere partijen moeten rekening houden met minimaal 10 uur per hoofdkern waar zij actief zijn.

De kosten voor de projectleider en de kosten voor het inschakelen van een inhoudelijke extern deskundige worden ingeschat op respectievelijk € 55.000,- en € 50.000,-. De provincie heeft €50.000,- toegezegd. Gemeentelijke cofinanciering vindt plaats door inzet van uren door de deelnemende gemeenten. Voor de zeven gemeenten samen gaat het in totaal om zo'n 2.200 uur. Daarnaast zetten de gemeenten gedurende drie jaar jaarlijks 50.000 euro in voor de regionaal coördinator volkshuisvesting. Van de kosten voor de projectleider (55.000 euro) betalen de corporaties 50% (= 27.500 euro). Maatschappelijke organisaties en ondernemers hebben aangegeven in natura bij te dragen in de out of pocket kosten. De resterende 27.500 euro worden gedekt met een bijdrage uit het Regiocontract (onderdeel 'Transitie'). De kosten voor de inzet van Janneke Rutgers zijn begroot op 30.000 euro. Dit bedrag wordt eveneens gedekt met een bijdrage uit het Regiocontract (onderdeel 'Transitie').

4.3. Informatie

Het eenduidig omgaan met informatie over proces en inhoud van dit project is van groot belang. In samenspraak met de voorlichters van de Regio Achterhoek wordt een communicatieplan opgesteld en worden afspraken gemaakt over de wijze van communicatie en de manier waarop de inhoud van berichten tot stand komt. In een apart document wordt uitgewerkt hoe de informatie rond het project in het algemeen en met betrekking tot de overleg- en rapportagestructuren in het bijzonder tot stand zal komen. Gebruik zal worden gemaakt van een omgeving in Google Docs, waartoe alle direct betrokkenen toegang kunnen krijgen.

4.4. Projectstart

Nadat groen licht is gegeven voor de uitvoering van het project wordt een projectstartdocument gemaakt en wordt een bijeenkomst belegd met alle direct betrokkenen.

DWARSVERBANDEN KERNENFOTO'S

	RELATIE MET KERNENFOTO	CONTACTPERSOON
EXPERIMENT WONEN EN ZORG (PLATFORM 31)	Transformeren intramuraal vastgoed Toekomstbestendige voorzieningen voor zelfst.wonende ouderen	Anneke Ros
TRANSITIEATLAS (BASISONDERWIJS) en SCHOLENBOUWMEESTER	Keuzes m.b.t. basisonderwijs incl. bereikbaarheid	Henk Jan Kok
ONDERZOEK BASISMOBILITEIT	Bereikbaarheid voorzieningen, onderwijs en werk	Peter Kettelarij
DETAILHANDEL (RUDA)	Sluiten retailwinkels Concentratie winkelgebieden	Anneke Ros
HERBESTEMMEN (RIJKS)VASTGOED ALS GEBIEDSOPGAVE	Beter financieel en maatschappelijk rendement van (rijks)vastgoed <i>(speelt vnl buiten 21 kernen)</i>	Anneke Ros
PROJECT WONEN ACHTERHOEK 2020 JONG	Realiseren geschikte woningen voor jongeren <i>(betreft een 'klein' initiatief)</i>	Heleen Huiskamp
INVENTARISATIE STICHTING ADV	Bepalen welke complexen kansrijk zijn voor stichting ADV <i>(vnl. volgend op kernenfoto's)</i>	Carlos Huijser Jan Straatman
HOE COURANT IS JE PAND	Betrekken van particulieren Bewustwording	Anneke Ros Jan Straatman

N.B.

Per onderdeel zal –voordat het project van start gaat – door de projectleider de relatie met de kernenfoto's worden ingekleurd en beschreven. Het gaat hierbij zowel om de inhoud als om het moment, waarop deze inhoud beschikbaar dient te zijn. Tijdens deze beschrijving zal ook duidelijk worden dat de noodzaak voor de voortgang van het project kernenfoto's verschilt per onderdeel; daarmee wordt helder welke input 'noodzakelijk' en welke input 'wenselijk' is.

© hanssuurmond 271113

DWARSVERBANDEN KERNENFOTO'S

Toelichting wijze van afstemming:

1. Het kernefoto-traject is leidend bij de afstemming. De projectleider kernefoto's is eindverantwoordelijk.
2. Vooraf worden de raakvlakken in beeld gebracht (zie vorige pagina).
3. Data en informatie worden voortschrijdend gedeeld via een digitale applicatie, waarbij sprake kan zijn van verschillende niveaus van autorisatie voor verschillende functionarissen.
4. Contactpersonen geven elkaar gevraagd en ongevraagd advies.
5. Er vindt steeds afstemming plaats voordat definitieve keuzes t.b.v. besluitvorming worden gemaakt.
6. Eenmaal per kwartaal is er een breed afstemmingsoverleg tussen de contactpersonen. Anneke Ros (Werkplaats Vitale Leefomgeving) is hierbij de samenroeper. De projectleider kernefoto's is eindverantwoordelijk.
7. We benutten kansen van contacten en bijeenkomsten, die in de kernen plaatsvinden en hebben daarbij de focus op integraal in plaats van sectoraal.
8. Indien blijkt dat de data die vanuit de diverse trajecten niet tijdig (*proces*) geleverd (kunnen) worden of niet voldoen aan de eisen, die daaraan vanuit het project kernefoto's wordt gewenst (*inhoud*) is het de verantwoordelijkheid van de projectleider kernefoto's om hierin op andere wijze te voorzien. Tevens zal hij hierover afstemming zoeken met de bestuurlijke opdrachtgever (i.c. Ted Kok).

PROJECTSTRUCTUUR KERNENFOTO'S

